
Kyrkomötet
Motion 2013:92
av Per Ingvarsson

Frossa i frasiga våfflor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att ändra i 28 kap. i kyrkoordningen avseende *jungfru Marie bebådelsedag* enligt följande.

Nuvarande lydelse

... den söndag som infaller under tiden den 22–28 mars. (Om denna söndag är palmsöndagen eller påskdagen flyttas jungfru Marie bebådelsedag till söndagen närmast före palmsöndagen.)

Föreslagen lydelse

... den 25 mars. (Om denna dag infaller under stilla veckan, påskdagen och annandag påsk firas den lördagen före palm-söndagen.)

Motivering

Läst i en reklamfolder den 20 mars 2013 (skrivet efter det att vi i kyrkan redan firat Marie bebådelsedag)

Frossa i frasiga våfflor

Tema: Den 25 mars är det våffeldagen. Bjud på en härlig våffelstund med goda, frasiga våfflor och massor av spännande tillbehör.

Unna dig en våffla eller två och ställ till med våffelkalas. Vårens våffelätande har sin förklaring i att det förr i tiden fanns gott om både ägg och mjölk när solen återvände efter vinterns mörker och kyla. Våffeldagen infaller den 25 mars och är en återkommande högtid för våfflentusiaster. Men att just den 25 mars har blivit våfflans högtidsdag ska vara en ren tillfällighet och sägs bero på ett hörfel. Jungfru Maria som gett namn åt dagen den 25 mars brukade nämligen även kallas för "Vår Fru" och jungfru Marie bebådelsedag blev då Vårfrudagen, vilket om man säger det fort och snabbt ska ha låtit som våffeldagen. Prova själv att säga "vårfrudagen" tre gånger snabbt och högt för dig själv. Hur låter det?

Huruvida historien om vårfruar och våfflor är sann eller inte är svårt att säga säkert, men att våfflor är gott är de flesta överens om. Bjud in till en härlig våffelstund med frasiga våfflor och smaskiga tillbehör.

Den här motionen var uppe 2006 och vad jag förstod från den gången så var det faktiskt flera i utskottet som gillade motionen. Gör därför ett nytt försök nu när frågan "mognat" till sig.

Sedan 600-talet har man firat jungfru Marie bebådelsedag eller vårfrudagen den 25 mars. Det är nio månader före Jesus födelse i december. År 1684 infördes traditionen att, när 25 mars infaller i stilla veckan, firas jungfru Maria bebådelsedag på lördagen före palmsöndagen eller på tredjedag påsk. Den traditionen fortlever i den katolska kyrkan, även i anglikanska kyrkan så firas denna dag just den 25 mars. Men 1953 ändrade Svenska kyrkan denna ordning, och dagen firas numera alltid på söndagen som infaller 22–28 mars, om inte palmsöndagen infaller under denna period eller tidigare.

Firandet av Marie bebådelsedag den 25 mars är så förankrat bland allmänheten att jag är övertygad om att väldigt få vet när vi i Svenska kyrkan firar denna dag. Däremot vet nästan alla att den 25 mars är våffeldagen och tittar vi i våra almanackor så står det numera Marie bebådelsedag denna dag. Så varför firar vi då inte denna dag i Svenska kyrkan?

Låt oss fira Marie bebådelsedag när svenska folket gör det, *dvs. alltid den 25 mars*. Ja kanske till och med även när det sammanfaller med långfredagen? Så gör man i ortodoxa kyrkan. I katolska kyrkan firas den alltid den 25 mars om detta inte är en söndag då den istället firas lördag eller måndag. Infaller Marie bebådelsedag under stilla veckan firas den tisdagen efter påsk (tredjedag påsk)!

Med detta förslag skulle man inte heller missa midfastosöndagen eller passionsöndagen (5 söndagen i fastan), vilket tyvärr händer väldigt ofta. Detta är tråkigt då man på detta sätt missar viktiga söndagar. (*Tredje årgångens texter för 5 söndagen i fastan lästes bara en enda gång under hela förra evangeliebokens tid.*)

Dessutom skulle detta förslag till ändring mycket mer anpassas till de seder och bruk som finns bland allmänheten i dag och som faktiskt också vår almanacka ger uttryck för.

I år har vi någorlunda tur då Marie bebådelsedag inföll den 17 mars. Men 2008 inföll 25 mars tisdagen *efter* påsk vilket innebar att Marie bebådelsedag firades redan den 9 mars det året. 2016 kommer Marie bebådelsedag firas den 13 mars. Som vårt kyrkoår numera är upplagt så innebär det att Marie bebådelsedag väldigt ofta firas på helt fel dag och ibland långt innan den 25 mars. Detta är olyckligt.

Mitt förslag innebär att vi ofta kommer att fira helgdagen på en vardag. Det finns många fördelar med detta. Vi har till exempel i vår kyrka alltid sjungit in julen den 21 december (det är Tomasdagen som förr var den dag då julfriden pålystes), oavsett veckodag. Denna dag är idag så förankrad att vi inte ens skulle behöva annonsera. Alla vet att det alltid är den 21 december som julen sjungs in. Allt fler har svårt att få tid på helgerna, men att till exempel en vardagskväll få fira en festlig Mariafest skulle säkert tilltala väldigt många.

Skulle man kunna tänka sig att alltid fira Marie bebådelsedag den 25 mars dock senast lördagen före palmsöndagen? Detta skulle kunna förena gammal svensk tradition med ny.

Inför 1986 års evangeliebok framförde biskop Sven Silén redan 1975 en motion om att man skulle ta en samlad översyn av kyrkoåret. Då föreslog han bland annat att Marie bebådelsedag skulle firas den 25 mars. Om denna dag inföll under stilla veckan borde firandet förläggas till lördagen före palmsöndagen. Jag tycker att detta är ett alldeles utmärkt förslag. (Dessutom går detta tillbaka på en gammal tradition från 1684 då det infördes att, när 25 mars infaller i stilla veckan, jungfru Maria bebådelsedag firas på lördagen före palmsöndagen eller på tredjedag påsk.) Att förslaget inte gick igenom 1975 var av rädsla för att dagen skulle förlora i betydelse. Nu är det ju faktiskt så att alla vet att Marie bebådelse är den 25 mars och har snarare ökat i betydelse men utan att då få en kyrklig ”sanktion”.

Jag gjorde en enkel undersökning på stiftskansliet i Linköping där jag arbetar och frågade:

Mot 2013:92

1. När infaller våffeldagen?
2. När firar vi jungfru Marie bebådelsedag i kyrkan?

På fråga 1 visste 92 procent när våffeldagen infaller. På fråga 2 visste bara 8 procent när vi firar jungfru Marie bebådelsedag i Svenska kyrkan. Det styrker min tes att nästan alla vet när våffeldagen är men väldigt få vet när vi firar denna dag i Svenska kyrkan.

Föreslår därför att kyrkomötet beslutar att ändra i kyrkoordningens 28 kap. Kyrkoåret avseende Marie bebådelsedag, så att denna dag alltid firas den 25 mars (om denna dag infaller under stilla veckan, påskdagen och annandag påsk så firas den lördagen före palmsöndagen¹).

Observera att förslaget inte påverkar evangelieboken, utan bara kyrkoordningens 28 kap. 1 § där det regleras när de olika söndagarna och helgdagarna infaller under året.

Linköping den 30 juni 2013

Per Ingvarsson (POSK)

¹ Kommer att hända 2016, 2024, 2027, 2035, 2043 och 2046 (har inte kollat efter 2050).